

FISKERIDIREKTORATET

Forskningsbehov for integrert kystsoneforvaltning

Nasjonal konferanse om
verdiskapning i kystsonen –
forskning, forvaltning og
kunnskapsbehov

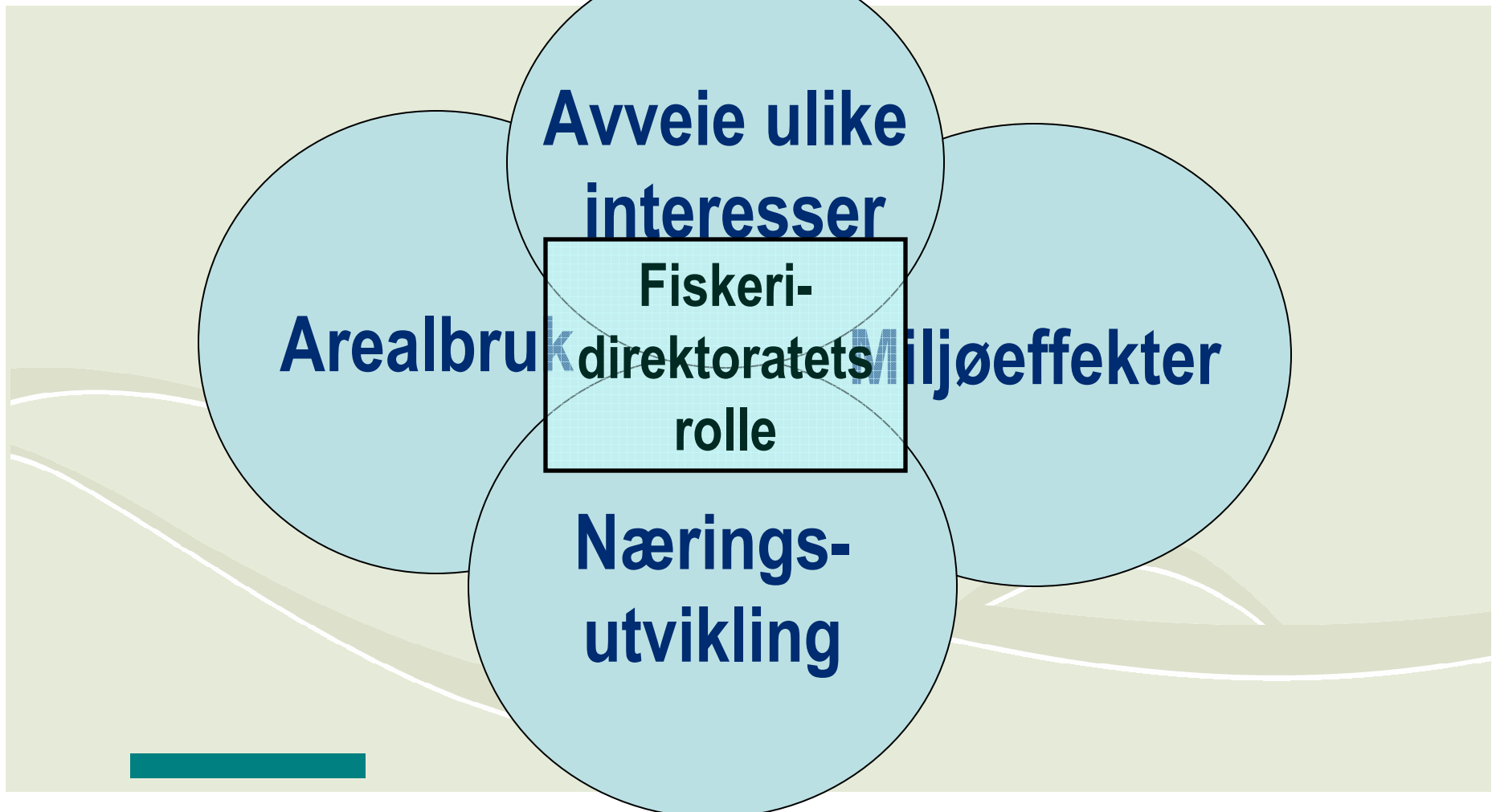
Scandic Bergen Airport Hotel
30.11.07

Jens Chr Holm

***En tjenlig og moderne marin forvaltning
krever omfattende, relevant og god
forutgående forskningsinnsats
basert på presise bestillinger***

FoU-relaterte utfordringer og flaskehalsar

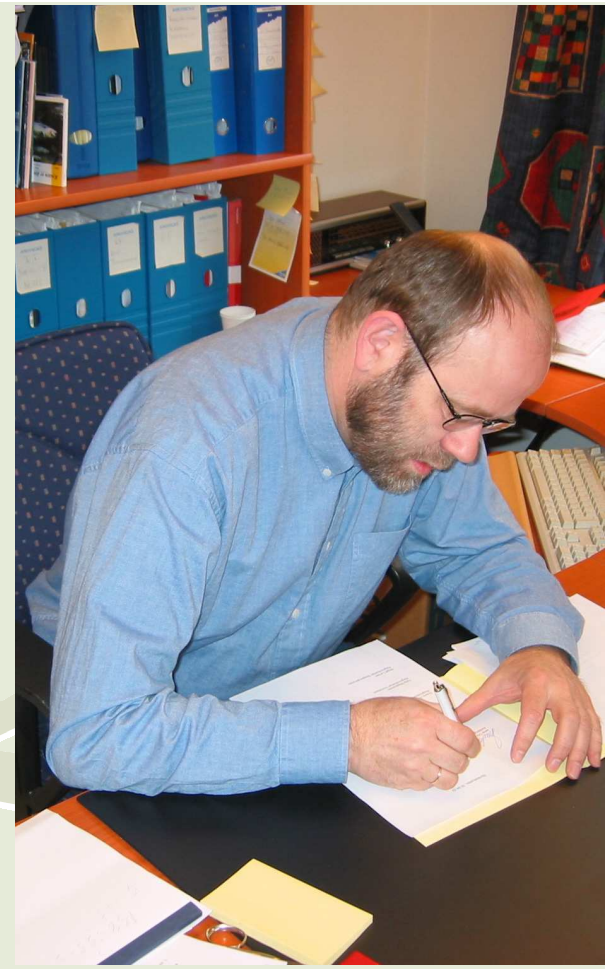
**Interessekonflikter spilt ut i
det offentlige rom skaper ofte en
tap-tap-situasjon**

**...i denne sammenhengen blir
sjømatnæringen taperen**

I 2006 tok Fiskeridirektøren grep

- ❖ Satte opp prioriterte behov for forskning innenfor direktoratets VO2 Akvakulturforvaltning og VO3 Integreert kystsoneforvaltning
- ❖ Behovene ble spilt inn til FKD som grunnlag for tildelingsbrev til ulike etater
- ❖ Vi ser at det er vanskelig å plassere forslagene for VO3

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 1:

Forvaltningsverktøy basert på avstand

Det er et tydelig behov å utrede faglig funderte avstandsregimer for oppdrett i forhold til annen oppdrettsvirksomhet, annen virksomhet og sårbare naturverdier. Denne diskusjonen kommer opp i stadig nye fragmenter, men det mangler en samlet gjennomgang av når avstand som lokaliseringskriterium er aktuelt, og hvordan ulike hensyn sammen kan gjøre seg nytte av et slikt kriterium.

Eksempler på slike fragmentariske prosesser er Nasjonale Laksevasdrag og –fjorder, Mattilsynets avstandskrav ut fra fiskehelsehensyn og Kystverkets arbeid med ny farledsnorm. Havforskningsinstituttet bør koordinere dette arbeidet og sammenkalle til et arbeidsmøte. Deretter bør det initieres et forskningsprosjekt for å designe et godt ”multipurpose tool” – et verktøy som kan være funksjonelt i forhold til flere hensyn.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 2:

Bedre planprosesser basert på bedre sjøbunnskart

Både nye grunnkart i sjø samt avansert bonitetskartlegging (jfr HASUT) gir dramatisk kvalitetsheving i grunnlaget for planprosessene i kystsonen. Det vil være avgjørende å ha en kvalifisert oppfatning av hvordan dette kan nyttiggjøres, hva som er prioritert kunnskap ut fra et kost-nytte-perspektiv samt hvilke krav til kompetanse i planprosessen som må til for å kunne nyttiggjøre seg slike data.

Fiskeridirektoratet har overfor FKD foreslått en ekstern utredning utført av forskningsmiljø som både har spisskompetanse på GIS/avansert sjøbunnskartlegging og planprosesser i kystsonen, slik at forvaltningen kan sette fart og retning i det videre arbeidet.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 3:

Oppdrettsvirksomhet og påvirkning av utnyttbare fiskeriressurser i influensområdet

Økt kunnskap om interaksjoner mellom ville og oppdrettede arter kan bidra til bedre arealbruk i kystsonen, samt opprettholde og videreutvikle det konstruktive forholdet mellom fiskeri- og akvakulturnæringen. FHF har bidratt til denne forståelsen gjennom å finansiere forskning i mindre skala. Dette vil være en nødvendig kunnskapsplattform for forvaltningsutøvelse (se også andre prioritet under virksomhetsområde 2 - risikoanalysen). Fullstendig kunnskapsdekning vil være kostnadskreven, men temaet fordrer etter Fiskeridirektoratets oppfatning en koordinert, langsiktig og prioritert forskningsinnsats med deltagelse fra HI, NIFES og VI. Både Fiskeridirektoratets ulike avdelinger samt Mattilsynet vil ha en brukerrolle i forhold til denne aktiviteten.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 4:

Kartlegging av tapte og intakte verdifulle områder i kystsonen

Verdifulle gruntvannsområder, områder med spesielle marine naturressurser, andre gyte- og oppvekstområder og økonomisk sett viktige fiskeområder er under press på flere måter. Forvaltning mangler en oversikt over intakte områder, men ikke minst de områdene som er gått tapt ved at de benyttes til andre formål (rør, kabler, utfyllinger, mudring, dumping, forurensing, småbåthavner, kunstige strender mv)

Fiskeridirektoratet har overfor FKD pekt på Havforskningsinstituttet som kompetent til å gjøre slik kartlegging ved hjelp av tokt og kontakt med kystkommunene. Dette vil være et omfattende arbeid som må gå over flere år.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 5:

Tiltak for arealøkonomisering: oppdrett av flere arter på samme lokalitet

Akvakulturtillatelser gies til én og bare én bestemt art. Dette har både en forvaltningsteknisk begrunnelse, men bunner også i fiskehelsehensyn (faren for at muterte patogener får "fotfeste" i en ny art). Fiskeridirektoratet anser at en faglig forsvarlig inngang i denne problemstillingen må ha et annet utgangspunkt enn mange av de til nå rapporterte forsøkene. Å kunne oppdrette flere arter på samme lokalitet vil kunne tenkes å gi blant annet arealmessige gevinster, gitt at artskombinasjonen er smittemessig forsvarlig.

Siden dette har sammenheng både med Fiskeridirektoratets og Mattilsynets forvaltningsansvar, så bør begge etater sammen med Veterinærinstituttet og Havforskningsinstituttet samarbeide om en fornuftig forskningsaktivitet.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 7:

Bedre kunnskapsgrunnlag for marint områdevern

For å gi en bedre forståelse av muligheter for sameksistens mellom ett eller flere verneformål og næringsvirksomhet, ønskes utarbeidet to sårbarhetsanalyser. (1) Ulike former for kystfiske og akvakulturvirksomhets (inkludert havbeite) påvirkning av ulike verneformål og (2) Hvordan vernet kan påvirke nærliggende næringsvirksomhet både positivt og negativt (f eks ringvirkninger av økt kystselbestand i et gitt område, opplevelsesturisme).

Oppgaven kan delvis utføres av Havforskningsinstituttet, men det er overfor FKD foreslått å sette av midler til kjøp av ekstern utredning i tillegg.

Behov integrert kystsoneforskning prioritet 8:

Konsekvenser av vindmølleparker i sjø

Det planlegges flere steder i Norge å plassere vindmølleparker i sjø (blant annet i Møre og Romsdal). Det vises videre til Havforskningsinstituttets rapport om "Marinøkologiske ringvirkninger av vindmølleparker til havs" datert mai 2006. Marine vindmølleparker vil by på nye utfordringer for Fiskeridirektoratets planhåndtering.

Havforskningsinstituttet foreslås derfor å utrede de forvaltningsmessige konsekvenser i forhold til Fiskeridirektoratets forvaltningsansvar.

Behov integrert kystsoneforskning – venteliste A

Innspill fra konferansen

- ❖ Klimakonsekvenser. Hvilke utfordringer får dagens kystsoneforvaltning grunnet endret havklima?
- ❖ Reiseliv, natur- og kulturopplevelser og tilhørighet i kystsonen. Hvordan kan disse dimensjonene operasjonaliseres i integrert kystsoneforvaltning på en god måte?
- ❖ Ulike strømodelleringsprosjekter må jobbe så standardisert og under slike forutsetninger at data og verktøy må kunne kobles sammen og bli tilgjengelig for ulike brukere
- ❖ Effekter av akvakulturproduksjon på følsomme habitater og hvilke forvaltningskonsekvenser dette gir. MAREANO bør snart inn i områder med tett akvakulturproduksjon

FoU-relaterte utfordringer og flaskehalsler

Hovedpunkter i brev til FKD sommeren 2006

Akvakulturforvaltning

- 2.01 Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder – effekter av rømt oppdrettsfisk
- 2.02 Årlig risikoanalyse – norsk akvakulturnæring
- 2.04 Genetisk profil av rømt laks og torsk
- 2.05 Utvikling av verktøy for å spore rømt laks tilbake til kilde
- 2.06 Det kunnskapsmessige grunnlaget for forvaltningsmessig vektlegging av begrepene fremmed art og fremmed organisme
- 2.07 Svinnanalyse norsk fiskeoppdrett
- 2.08 Størrelsesvariasjon og krav til sortering ved leveranse av smolt
- 2.09 Håndtering av store oppdrettsenheter
- 2.10 Forskningsbasert utvikling av forbedrede sårbarhetsindikatorer – rømt oppdrettsfisk
- 2.11 Utvikling av presis konsesjonsavgrensing (biomassemåling, oksyngengrense)
- 2.12 Forprosjekt: Optimal samhandling akvakulturforskning – miljøforskning – akvakulturforvaltning

FoU-relaterte utfordringer og flaskehalsler

Hovedpunkter i brev til FKD sommeren 2006

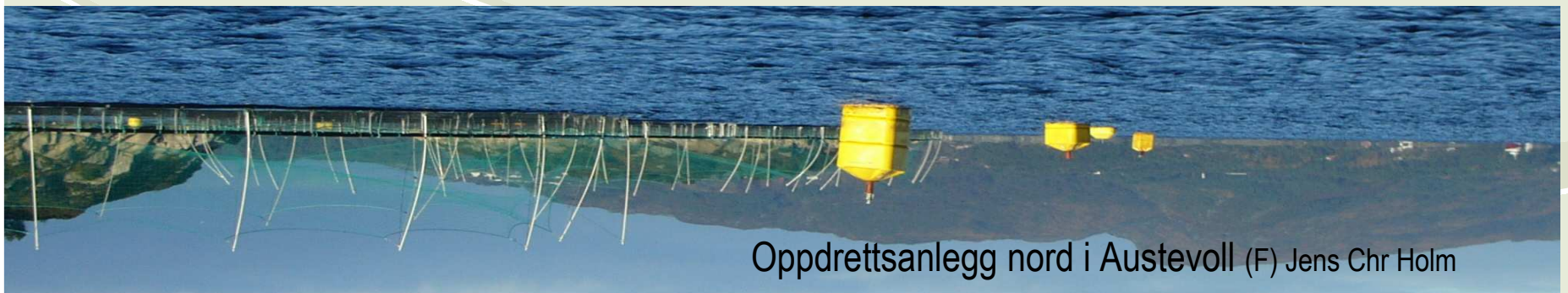
Akvakulturforvaltning (forts)

2.13 Effektiv gjenfangst

2.14 Gjenbruk og returordninger for oppdrettsanlegg

2.17 Effekten av eierskapskonsentrasjoner og øvrig strukturendring i norske akvakulturnæringer

Ut over punktene nevnt i brevet til FKD vil direktoratet særlig peke på behovet for forskning med **tema rømmingssikring**.

Oppdrettsanlegg nord i Austevoll (F) Jens Chr Holm

Forvaltningens relevansforventning

- ❖ En generell utfordring for forskningsinstitusjonene er å involvere bruker i temavalg og utforming av problemstilling. Her skjer mye rart.
- ❖ Jeg tror ikke at problemstillingen blir optimal dersom et prosjekt defineres uten at bruker er med i prosessen
- ❖ Hvorfor sender forskningsinstitutter fortsatt i 2007 søknader til forskningsrådet hvor Fiskeridirektoratet defineres som viktig bruker uten at det samme direktoratet kjenner søknaden?

Forvaltningens kvalitetsforventning

- ❖ **Forvaltningsbegrunnet forskning stiller minst like store krav til kvalitetssikring av forskningen som annen forskning**
- ❖ **Dette fordi konsekvensen av dårlig forskning kan bli *mer* fatal her enn ellers**
- ❖ **Samtidig mangler vi gode evaluerings- og tilbakemeldingsrutiner dersom den forvaltningsstøttende forskningen ikke holder mål**
- ❖ **Dette gjør at forskningsrådet må ha en rolle også for denne typen forskning**

Livet i havet – vårt *felles* ansvar

Oppdrettsanlegg eller avfallslager?

(F) Jens Chr Holm